

է լուսաւորեալ արեւէն մար մոնելէն
տոքը զիշերուան երրորդ մասը: [14]
Այս է այն որ ձեզի հետ՝ յառաջագոյն
խաղող եղանակի ատեն յեթաղրեցինք
որ զգաստը մի պիտի ըլլայ եւ կ'երեւ-
ար մեզի զիշերուան մթութեան [15] մէջ
թէ իւր ձեռք կը փոխէ, երբեմն երկու
կամ երեք մաս բաժանելով, երբեմն
երկայն եւ երբեմն կարծ: Եւ այս կը
պատճառի երկնից հորիզոնի ամպերէն
[16] որ լերան մասին եւ արեւուն մէջ-
տեղ կը կենան եւ արեւուն քանի մը
ճառագայթից [17] հատանելով լերան
ըյսը կ'ընդմիջի այլեւայլ միջոցներով,
եւ ասոր համար [18] լուսաւորութիւնն
ալ կը փոփոխուի:

Բաժանումն գրող՝ [19]:

[20] Գովութիւնն եւ դաւանութիւնն
հաստոց՝:

[21] Յանկարծական ողորդումն, [22]
միջնիւն ցլեկը՝:

[23] Կործանումն քաղաքին:

[24] Մահ ժողովրդեան եւ [25] ան-
յուսութիւնն նոցա:

[26] Բարոզչին քննութիւնն [27] եւ
անոր արձակուիլն ու [28] ճարեարտու-
թիւնը:

[29] Նկարագրութիւնն պատճառի
[30] կործանման լերան՝:

[31] Անոր ըրած վնասը:

« [1] Եւստայոյ Նաի գրած է noi (մէ), այսպէս որ
իմանաք որ Այս կատարն զգաստը մը կ'երեւար մեզի, երբ
Հեռախալին Նաորիի մէջ (ի Հալէպ, Մանթիկ) կը գննե-
րէք: Այս երեւոյնն ցուցանան Հեռաբարձական Նկարա-
գրութիւնն, որ կը նմանի « Ալպին լուսաւորութեան »
(Alpine-glow) առջեւն չէ մայրցամաքի դուռն, մէջ գետնի
խալիքը, առջեւն մէջ երեւոյթին միջութիւնն կը տարի
կամ զէք տալ կը ցնաւագուի: » Եւն. Հրաւ.:

« [2] Եւստայոյ 35 աղբիւն անշուշտ բովանդակութիւն
են կապաղեղեղ անզեկաբարձական կամ գրող, բայց զոր
ըստին տալիս են առեւտրականութեան, այլ Հաւանականագոյնս
զոր պիտի գրէք: » Եւն. Հրաւ.:

« [3] La predica e Persuasione di fede. Գաւառու-
թիւնն Հաւատոյ, որ, քրիստոնէական թէ մահմադական
Հաւատոյ, եւթ տեղեւ եւթ թէ մերթիւր պիտի ըլլայ այս-
պիսի բարեփոխման մահմադական գաղտնաբարձ Բաւ-
ղան միջոցառութեան մէջ սկիզբ եղաւ: Բնագրին Predica
բառին անշուշտ Համաձայնութիւնն է predicaZIONE բառին
Իտալեան խմբագրով, թերեւս մահմադական գրող անգղի
գրածն փառաբանութեանց նման: » Եւն. Հրաւ.:

« [4] Անշուշտ երկրաչափն մի: Երկրաչափից ցուցանի
մէ մէջ, որուն առեւտն է keefi aussaaleale an auaß ez-
zelah, եւ զոր գրած է ճեղքը եւստին Արեւիկ (Djela-
eddin Southy) այս Հեռախալին Նկարագրը կը գտնենք: »

« [5] Եւստայոյ 898 (1888) թուականին Հրեաներու) մէջ երկրա-
չափը եւստայոյ Հալէպի ընտ առաւել էն եւ քաղաք-
նեղն աշխարհայ մէջ գտնենք: Այս տեղեւութիւնն ինքի
Հալէպից անշուշտ քաղաքը Եւստայոյ Ch. Schefer, անշուշտ
Institut, որուն կը վերաբերի այս անհրաժեշտութեան մե-
տաքը: » Եւն. Հրաւ.:

[32] Հիւսն, (Ruina di neve, fall of
snow.)

[33] Գիտ մարգարէին:

[34] Իր մարգարէութիւնը:

[35] Ողորդումն ցածագոյն մասին ա-
րեւելեան [36] Հայաստանի՝, որուն [37]
ցամաքիւր կատարուեցաւ Տաւրոս [38] լե-
րան մէջէն՝ կորելով անցնելով [39]:

[40] Թէ ինչու նոր մարգարէն
ցուցուց որ [41] այս կործանումն պիտի
ըլլար [42] ինչպէս գուշակած էր:

[43] Ստորագրութիւնն Տաւրոս լե-
րանց [44] եւ Նփրատ գետոյն:

[45] Թէ ինչու լերան կատարը կը
շողայ զիշերուան [46] կիսէն մինչեւ եր-
րորդ մասը, եւ [47] զիստորի պէս կ'ե-
րեւայ արեւու մար մոնելէն տոքն Արեւ-
մուտք [48] ընկաղողներուն եւ ծագելէն
յառաջ՝ Արեւելք ընկաղողներուն:

[49] Թէ ինչու այս զիստորն այլ-
եւայլ [50] ձեւերով կ'երեւայ, այնպէս
որ մերթ կ'ըլլի է, մերթ [51] երկար, եւ
մերթ երկու կամ երեք մասի բաժանուած
[52] եւ մերթ մէկ մասի, եւ թէ նոր
նորէն կը տեսնուի:

Տաւրոս լերանց կերպարանքը [53]:
[54] Ո՛վ Տէվաթուաք՝, չեմ՝ կրնար
իբրեւ ծոյլ ստգտանալի, ինչպէս ձեռ
յանդիմանութիւնը կ'ակնարկէին. այլ
ձեռ մեծ տէրը, [55] որ աղբիւր է ձեռ
ինծի ըրած քարոտիմանց, ստիպեց զիս
այսպիսի նորանշան դէպքի մը պատ-
ճառը [56] քրտնաշան խաղաղեղեւու եւ
խնամով հետազոտելու: [57] Եւ այս
տանց Ժամանակին չի կրնար ըլլալ:
Այժմ՝ որպէս զի լեովին գոյ ընեմ՝ գծեց,
այսպիսի մեծ դէպքին պատճառին նկատ-
մամբ, պէտք է որ Նաի մեկնեմ՝ տե-
ղուն [58] ձեռն եւ յետոյ ձեռք զարնեմ՝
գործից, որով կը յուսամ՝ թէ քաղաքովին
գոյ պիտի ըլլար:

« [1] Անգղիական խորագրութիւնն ունի the lower
portion of Eastern Armenia, իսկ բնագրին է di Erminia
occidentale. Եւն. Թրքմ.:

« [2] Երկրաւ Տաւրոս լերանց մէջն կը հոսէ Գուրա
Չայի (Kura Schai) գետախառնուրդին մաս առնէ ժոյ-
նեւս. Յնչքուսաճէն մէջ Կասառու 2000 միշեւ 3000 ոտք
բարձրութեան եւ 300 միշն անց 300 սահմաններէ կ'
նկատուի: Կանգնի միշեւն որ Տեւիկ կը հասնի, որուն
մաս Gleikash կամ Նիշկաղաղէ կոչուած վայրը 35 քալ
է միջին կ'աղբիւրն: » Եւն. Հրաւ.:

« [3] Երկրաւ լեւ Նաիկից նամակին Նաիկից
(տող. 5, 18) անկապար մնացած է, երբ Լեւոնաղայ Բաւիկէ

[59] Մի նեղանաթ¹, իմ Տեփաթ-տալ, որ ձեր ստիպել խնդրոյն պատահանել յապաղեցի, վասն զի ինծմէ խնդրած իրելի [60] այնպիսի են որ ւալ րացատրուի չեն կրնար առանց ժամանակ մ'անցնելու, գլխաւորաբար վասն զի սյուպիսի մեծ դէպքի մը [61] պատճառը սկիւնըն համար, հարկ է որ տեղոյն ընտելիւնը մշտն նկարագրուի, եւ այս միջոցով կրնամ վերջէն [62] դիւրաւ ձեր վերսկիւնի խնդիրը կատարել:

[63] Հանց կ'անենմ² Փորը Ասիոյ ձեւը ստորագրել կամ թէ ինչ ծովեր եւ երկիրներ կը կազմեն իւր շրջապատին եւ տարածութեան [64] սահմանը, վասն զի գիտեմ³ որ ձեր փութիւնն եւ ինամովք յոսմուխ⁴ պայտիսի իրաց [65] անտեղեակ չէք. եւ կ'անցնիմ⁵ ստորագրելու Տարոս լեւան մշգրտ ձեւը, որ է պատմաւոր այս նորանշան եւ փաստաբեր սքանչելեաց որ եւ մեր դիտարութիւնն յառաջ տանելու [66] պիտի նպաստէ:

Այս Տարոս այն լեռն է որ շատ մ'ուրիշներուն հետ կ'ըստի թէ ըլլայ կատար Կաւկաս լեռին. բայց [67] ճաղճաւով որ անլիի որոշ գիտեմ⁶, ուզեցի Կաւկասն ծովու եզրաքնակաց ոմանց հետ խօսիլ, որոնք վկայեցին թէ ասիկայ [68] ըլլայ մշմարտի Կաւկասը, եւ թէ թէն իրենց լեռները նոյն անունը կը կրեն, բայց ասոնք աւելի բարձր են. եւ ի հաստատութիւն ասոր՝ Կաւկաս սկիւնթաթէն կը նշանակէ բարձր լեռ. եւ իրօք մեզի ծանօթ չէ քան այսչափ բարձր լեռ եթէ [69] յԱրեւելս եւ եթէ յԱրեւմուտս: Եւ ասոր ցոյցում այն է որ [70] յԱրեւմուտս եղող կողմաց քնակեջ կը տեսնեն որ արեւու ծառայակցի կը լուսարարին [71] կատարին միմազոյն մասը երկարագոյն գիշերուան չորրորդ մասը, եւ նմանապէս այն երկիրներն, որոնք յարեւելս կոյս են:

[72] Տարոս լեւան որպիսութիւնն ու որբանութիւնը:

¹ Հրաման քնդունեցաւ 439 տպին մէջ յերուած նիւթին վրայ անփոխապէս եւ փոփոխ գրելու: Ն. Դ. Զրու.

² Հրատարակելու այս կտորն աստիճանի կը լինէր ձեռն որ այս խաղաղք լին միմիւրի, եթէ ուղիւ Լեւոնտայի այս բոլոր լեռներ լեզուակցութեան կերպարանք վեր մը նկատել: Ն. Դ. Թրգմ.

[73] Տարոսի¹ այս զագաթան ստուերն այնպէս բարձր է որ երբ Յունիսի մէջ արեւն իւր քարծրակէտն է, իւր ստուերը մինչեւ [74] Սարմատիոյ սահմանները կը ձգուի, 12 օր ի քացեւայ, եւ Դեկտեմբերի մէջ կը տարածուի մինչեւ [75] հիւսիսական լեռները, որ է ամիս մը ծամբայ դէպ ի հիւսիս: Տարոսի հովին ընդդիմակաց կողմ [76] միշտ ամպէ եւ միգէ ազատ է, վասն զի հովը, որ բախելով ժայռին կը բաժնուի, կը միանայ նորէն ժայռին միւս կողմը, [77] եւ այս շարժմամբ կը տանի հեղեղ ամէն կողմէ ամպերը եւ կը թողու գանոնք հոն ուր կը դիմ: Անոր համար հոն միշտ շանթախիտ է կուտակած ամպերուն մեծ քանակութեան պատճառաւ, ուստի եւ ժայռը հերձակից է եւ բեկորաշատ²: Այս լեւան ստորտը [78] մարդաշատ է եւ գեղեցկատեսիլ աղբիւրներով եւ գետերով լի եւ բերրի ու արգասաւոր [79] ամենայն բարի արգասեօք, գլխաւորաբար դէպ ի հարաւ եղած մասերը: [80] Բայց երեք միոն ելլելէն վերջը կը սկսիս գտնել մեծ [81] եղեռնեաց, փեկոնի եւ ուրիշ նման ծառոց անտառներ. ասիկէ ետքն [82] երեք միոն միջոց կան մարգագետինք եւ ընդարձակ արօտներ. իսկ մնացածը մինչեւ [83] Տարոսի սկզբնատրութիւնը մշտնընկալուող ծին է, որ [84] երբեք չի վերնար եւ միանաղոյն իւր 14 միոն քարձրութեամբ կը տարածուի: [85]

¹ «Յոյ. 73—75 հրուած տեղեւութիւնքը բնականապէս հիմնեալ են այն «բնակեաց» բառներուն վրայ: որ ի տող 67-ի, Դ. Դ. Զրու.:

² «Բնակեացի» փրիկները նաեւ Արտաքսէս քարանայ վրայ շատ լայն են: Բայց պէտք իւր չկայ մտադրել ընէ որ իւրօքը հոս Արտաքսէս նշանակուի չէ: Իւր կատարը վերստի իւրաքանչիւր պէս կազմուած է: Պակ. ԶԺԺ. ԶԺԺԸ ստուերագրութեան կատարներն ահաւոր սքանչելի են այլ: Եւ այլ կողմէ նկատելով: Պակ. ԶԺԺ. մէջ եղած մեծակաց կատարին բով նշանակուած էին այս անուանք, goha, (= Գոհ) arnigasar (Առնիկասար), caruda (= քարանայ), որոնք ահաւոր այլ: այլ գագաթներուն անուանք են: Դ. Դ. Զրու.:

³ Լեւոնտայի Պակ. ԶԺԺ. գծագրութեւ Լեւոնտայի արեւմտեայ մէջ, զոր հրատարակելու մեջքերով, դրած է Պակ. ԶԺԺ. որուն նկատմամբ այս քանակութիւնը կը զիջէ հրատարակելու: «Այս տախտակին աջ կողմէն ձայնէր սկսելով կը գտնենք Նեմալուսն ձեռնեալ անունները. Pariares mō (անուան Քարադրոս Մոն, Հայերէն՝ Պարադրոս, այժմ Պարիս), կամ Kolai Dagh. Տրուպիւն ասոր զաւիւր վայրի վրայ շինուած է.) Aquilone, Հիւսիս. Antitaurus. Antitaurus... psis mō (անուան էր իմանայ Thospitis — վաւերաց լեռ, Հայ. Զոյ. Զոյ. վաւերաց (Dgōn Vasil), Զոյուպայ (Tospai), եւ հրատարակելու կողմէն, Gordis mō (կարգաւոր լեռնից (Mountains of Gordisay), արեւմտեայ թերակիւ, Oriente — Արեւելք, Tigris — Զաւիւր կողմ, Eufrates, Ապս Զաւիւրկանց վայրը, Argeo mō (այժմ Erdshigaz, մարտահրատարակելու մէջ, 18000 ասոր բարձր), Celeno mō (անուան Մեւրիս Տաւի Պարիս), Celeno է յաւանական քաղաքը Kelsaval (սեւ Arian I. 29, 1, այժմ անբայց Dineirf).

Տարոսի սկսելէն մինչեւ մէկ միոն վեր՝ ամպեր երբեք չեն պակսիր. [86] այսպէս կ'ըլլայ 15 միոն բարձրութիւն, որ ըսել է 5 ուղղածիզ միոնի բարձրութիւն. եւ [87] Տարոսի գագաթանց կատարն այսչափ կամ՝ գրեթէ այսչափ է: Ճամբուն կէսէն [88] ղէպ կ'վեր տողորիչ է օղը եւ հով ընա չի շնչեր. [89] քայց հոս ըան մի երկար չի կրնար ապրիլ. հոս ըան մի յառաջ չի գար, քայց ի [90] ինչ ինչ յափշտակիչ թռչուններէն ուրիշ [91] Տարոսի բարձր ծերպերու մէջ կը թխսն եւ [92] ամպերէն վար կ'իջնան որսալու: Անտառալից բլուրներէն վեր լերկ ժայռ է միայն, այսինքն ամպերէ [93] սկսեալ ղէպ ի վեր. ժայռերը քոլորովն սպիտակ են: Կատարն ելլել անհնար է [94] անհարթ եւ փտանգատը գաղիվայրի պատճառաւ:

1337¹

Նամակներովս շատ անգամ՝ ծանուցած ըլլալով ձեզի պատահածները, կարծեմ՝ թէ պէտք չեմ լոյն քանի մ'օր յառաջ պատահած դիպումները, որ... [2]:

[3] Այլեւայլ անգամներ...²:

[4] Շատ անգամ՝ նամակով ուրախակից եղած ըլլալով ձեր ամէն յաջողութեանց, այժմ՝ զիտեմ որ դուք իրենի բարեկամ գաւակից պիտի ըլլաք ինծի [5] այն թշուառ վիճակին, որուն մէջ անձամբ կը գտնուիմ, եւ այս է որ քանի մ'օր յառաջ այնպիսի շփոթից,

[6] երկիւղի, վտանգի եւ կորստեան մէջ էի, թող տարով նսեւ այս ժողովրդեան թշուառութիւնները, որ մահուան կը նախանշէինք. եւ ստուգի չեմ [7] կարծեմ՝ որ յորմէնեւ տարբեր իրենց անշատմամբն ընդարձակ խառնակութիւնը (chaos) վերածնցին՝ միաբանած ըլլան երբեք իրենց զօրութիւնն ու կատարութիւնն այսչափ վնաս հասցնելու մարդկան: [8] Մեր հոս տեսածն ու կրածն այնչափ է որ չեմ կրնար երեսակայել թէ կարելի է այսչափ ստուտիկ աղէտը. [9] զոր փորձով տեսնար 10 ժամու միջոցի մէջ: Նախ եւ յառաջ [10] մեր վրայ դիմացին եւ յարձակցանքուն ու կատաղի հովեր, որոնց յաջորդեց կործանումն. եւ անկումն մեծ ծիւղակեանց, որ լցուց բոլոր այս հովիտը մեր [11] քաղաքն մեծ մասը աւերելով: Ասով գոյ ըլլալով՝ փոխորիկ մի ներս մինչ յանկարծ [12] ջրահեղեղ մի, որ ընկղմեց բոլոր քաղաքին ցածագոյն մասը, ասոր յաջորդեց յանկարծ [13] անձրեւ կամ՝ մանասան Նեղեղ եւ յորդովութիւն ջրոյ, աւազոյ, տղմոյ եւ քարի, որոնց հետ խառն արմատներ, ընք եւ ուրիշ ծառոց կտորներ եւ ամէն տեսակ [14] քան օդայ մէջէն թռչելով մեր վրան կ'իյնար: Ի վերջոյ ծագեցաւ հրդեհ մի, ոչ թէ հովէն բերուելով, այլ այնպէս կ'երեսար թէ բնի դուրս կը բերէին գայն, որ լաւիցն այրեց բոլոր մերձակայ վայրերը եւ դեռ չէ [15] դադարած: Եւ մի քանիք, որոնք անվնաս մնացին, այնպէս լքեալ եւ [16] սարսափած են որ եւ ոչ իրարու հետ խօսիլ կը համարձակին, իրեն թէ ընդամենացած ըլլալին: Թողովով մեր ամէն գործքերը հոս քանի [17] մ'եկեղեցեաց աւերակաց մէջ կը կենանք խառն այր ու կին, մեծ եւ փոքր, [18] այժմերու հօտի մի պէս: Մերձակայք արգահատելով օգնեցին մեզի պարելով, որոնք յառաջագոյն մեր թշնամիներն էին³:

Africo libeozo (փոխանակ libeccio — Զարուս — արեւմուտք). Այս փոքր տախտակի մէջ Եփրատ գետին մէտեղբը քանակաւ մաս մը կայ ստուերագծեալ, որ թերեւս վերջ տող 35 սլեւան զորդաձի կը ցուցնէ: Եփրատայ այն գետակից, որ քանի մը մանուածապատ լեռներով յարեւմուտ Argos քաղաքի լեռնէն եկած կը դրուի, է Toechma Su, որ Մալթիէի թով գլխաւոր գետոյ հետ կը միանայ: Տեսած լեռ բնա Փե. եւ Փ. Զարուսի Զայրասանի տախտակ մէջ: որ այս տեսեղբայն պէս չգիր. զի Եփրատը ընթացելով Տեսանիւն տանելովն էր Olivez de Majorca եւսահանաւորացը որ յորիւման է 1584 եւ շատ վերջ է Լեւոնտոյէն¹ Եւն. Զրու.:

¹ «Զամմատելով նամակին սկզբնաւորութիւնը (տող 1—2) 1336 թուոյ 3—4 տողերուն հետ, յայտնի կը տեսնենք որ երկուքն ալ նոյն դիպումն ունենալով են: (Զմմու. նաւ. Թ. 1837, տող 10—12 եւ 17 ընդ թ. 1336, տող 23, 24 եւ 32): Բայց 1336 թիւ հատուածը — ի մէջ փակեալ է, տող 3—4 — յիշող է մանուակ, որովհետեւ քան թէ այս նամակներ, որ ուղարկի Diodario չէ ուղարկուած, — եւ անծանօթ է արդեաւոր թէ որուն պաշտպանի եւ քաղաքական կ'իյնայ թէ ուրիշ պաշտպանի եւ քաղաքականի մը ուղարկած է, որուն անունն աւ պաշտպան չի անշատակութիւն² Եւն. Զրու.:

² Պակաս է հոս խօսքը՝ որ բնագրին մէջ է Avēdōti io piv volle... անգլ. թիւց. Having several times... Եւն. Թորգ.:

³ «Բնագրին է Della nostra città, Լեւոնտոյ նախ գրած էր di questa città. Այն կրնար հետեւեցնել որ ասեմ մը կ'ապրէր այն ինքզնուկ քաղաքին մէջ, ուր որ ալ ըլլար սնկիկը» Եւն. Զրու.:

⁴ I vicini, nostri nimici. Ուստի եւ քաղաքը ահա մանաւ ճառարկած է արդէն (սեւ Das Malerbuch, Leipzig, 1873, p. 90, կը ընթերցուած էր արաբերէն մարբէն) այս տխուրին «Կարագորութիւն կ'ունի Լեւոնտոյ քաղաքավայրի մէջ» Եւ կ'ըսէ ալ Codex Atlanticus արեւել

նւ եթէ չըլլար ժողովուրդ մ'որ օգնէր պարէնով, ամէնքնիս սովամահ պիտի ըլլային: Այժմ կը տեսնէք թէ ինչ վիճակի: [19] մէջ ենք: Նւ այս ամենայն սղէտք ունին Նաժմատովեանը աւնոց, որոնք կը վախճանք թէ պիտի հասնին շուտով:

[20] Գիտեմ որ իջրեւ քարեկամ պիտի վշտակցիք իմ թշուառութեանցս, ինչպէս ես իմ առաջին նամակներուս մէջ ցուցցիք իմ ուրախութիւնս ձեր յաջողութեան համար . . . :

Հաս կը դարձնէ Լէոնարտի նամակները: Հրատարակէն հոս դաժն է նաեւ (Պակ. ՃԻ) արեւագրական ճշգրտագրութիւնը Լէոնարտի ձեռագիրներուն, որ կը ներկայացնէ երեք պշտեպէր դրիւք հայ դէմքեր: Լէոնարտը մասնաւոր փոշի մը ցուցած կ'երեւայ այս կերպարանքները լաւ նկարելու, եւ եթէ համեմատենք ճարտար նկարչին միւս առեւտրագործներուն հետ՝ արդիւնքը շատերէն աւելի յաշորած են:

B. S.

ԿԵՆՍԱԿՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԻԳՐ ՍԻՄԵՆՈՆ

(Լիբրուռի Խորհրդական Հռոմարիոյ):

Գրիգոր Սիմյան, Հայաբարբառ Խոփն անգամ տէրութեան խորհրդանշին ընտրուած պատգամաւորն, յամենեւնի մեծարուած եւ արդիւնաշատ վարմի քաղաքագետն, աստեանկալութեան նախագահն, արքունի խորհրդականն եւ կամեղեկէ Հայոց եկեղեցական վարչութեան հոգաբարձուն, ծնած է Կերլա - Հայաբարբառ 1823ին Յուլիս 2ին: Հայրն էր Յովհաննէս Սիմյան, մայրը՝ Վերմիլիայ Պակտանֆի (Ստուսածարեան): Եովհաննէս Սիմյանն քաղաքի ամենէն մեծարեալ քաղաքացիներէն մէկն էր, որ դարուս երկրորդ կիսուն սկիզբը շատ տարի ամենայն յաջողութեամբ վարեց աստեանքանութեան:

Թիբեթի մէջ կը գտնենք ինչ ինչ ձեռագիրներ որոնց իւրեքն Ուլթանցի վրայ է (տես Թիւ. 1030, 1031 եւ ԴՊ. էք 237) եւ երբ կարգի գրուեցան այս արձակ թերթերն, որոնցմէ կ'ազնուեցաւ Codex Atlanticus բուսածը, ասոնց զուեցան այս ձեռագրոյ թու հոս տեղը, եւ հաւաքելու աս երկուքն ալ մէկ թերթի վրայ կեցոյ: Եթէ այս չէ պատճառն որուն համար Dr. Jordan այն վերաբերեալ տեղեւորը գրած է, ուրիշ պատճառ մը չեմ կրնար երեւակայել: Ձեռագրեւ ինչ տարիքի չէ եղծարար թերթի մէջ եւ չէ գրուած: Կրնայ Լէոնարտի ժամանակէն իտալիայ յորմարէ քաղաքի մէջ լըվալարներուն բնակիչները թերթի մը տնտեսելը 7-րդ ԴՊ. էր:

Թեան պաշտօնն որ այն ատեն կար, ինքնակամ հրատարակելով Նոյն պաշտօնին եկամտէն:

Սիմյանին նախնիքը քաղաքի հիմնարկութեան ի վեր — գրեթէ երկու դար — միշտ մեծ պատուով մը էին իրենց քաղաքացեաց առջեւ: Իւր պագերն էին որ անցեալ դարու սկիզբը քաղաքի Վեստման Ս. Ստուսածանին նախաւորեց եկեղեցին շինեցին իրենց անձնական ծախիւրը, որ եւ մինչեւ ցայսօր կանգուն կը կենայ եւ հիմայ ալ Սիմյանն գերդաստանին պաշտպանութեան տակ է: Այս եկեղեցւոյն պատկերը Նոյն իսկ իրենց աշուականութեան նշանին մէջ կը տեսնուի:

Գրիգոր Սիմյանն տարրական ուսումնեքն իւր ծննդեան քաղաքն առած է, իսկ վարժարանն եւ իրաւաբանական ուսումնեքը՝ Ղազգէնպուրիի լիկէոնը լինցընելով: Մարտիվաշար Հէյլ գնաց, ուր որ վճարեկէ ատենի (Entscheidungsgericht, 1868) մէջ ստացած իրաւագիտական հրահանգէն ետեւ, փաստաբանութեան խիստ քննութեան ըրաւ: Այնուհետեւ՝ Կերլա - Հայաբարբառ քաղաքի իւր գործունէութեան ասպարէզ: Հոս ամուսնացաւ Մարտինոս Նովագին, որ շատ տարի Հայաբարբառն գլխաւոր գատաւորն եւ պատգամաւորն էր, Իւնեւտինա դստերէ հետ:

Հաղեւ 25 տարեկան էր, երբ 1848ին, Յուլիս 18ին իւր քաղաքը զինք պատգամաւոր ընտրեց Բեշդի ազգային ժողովին համար: Իբրեւ նորընտիր պատգամաւոր Օգոստոս 22ին, զորս ժողովի օրինաց առթելու, խոսեցաւ պատգամաւորաց սենեկին մէջ իւր առաջին ճառախօսութիւնը, որ սենեկէն մեծ հաճութեամբ ընդունուեցաւ: Քիչ մ'ետքը, Օգոստոս 26ին հարցաքննեց (interpell) կառավարութիւնը՝ ստորին գաւառաց զինուորական վիճակին նկատմամբ ու Սեպտեմբեր 19ին խոսեցաւ ձրի ծառայութեան (urbarium) փոխարինութեան օրինաց առաջարկութեան նիւթին վրայ — Բայց ոչ միայն ի Բեշդ, այլ նաեւ 1849ին Տէպրէցին խորհրդոյ մասնակցեցաւ: Հոն հանդիպեցաւ վերջին անգամ Իւնեւտ Գիշ Հայ ջորապետին, որ քիչ մ'ետքը գնդակի բռնուեցաւ: Հուշագրից 48ի ապստամբութեան գլխաւորներէն մին ըլլալուն:

Ասկէ ետեւ յայտնի յեղափոխութեան եւ սատակի խառնակութեանց պատճառաւ մեր երկրասարդ գիտնականն առջեւ ուրիշ բան չկար, բայց եթէ երկու ծամայլ կամ երթալ հարաւային լուսնաբարիպէն դէպ ի Սերպիոյ սահմանը, եւ անկէ անցել ի վտարանգութիւն, եւ կամ թողուլ քաղաքագիտութիւնն եւ ետեւար-